

Peter Rudberg

STOCKHOLM ENVIRONMENT INSTITUTE
peter.rudberg@sei.se

Anpassningar till klimatförändringar

Hur kan vi förstå varför investeringar för klimatanpassning blir av eller inte inom vattentjänstsektorn? Det är en fråga som Peter Rudberg på Stockholm Environment Institute försöker ge svar på.

När Klimat- och sårbarhetsutredningen presenterade sina resultat hösten 2007 var den tydlig med slutsatsen att anpassningen till klimatförändringarna borde påbörjas redan då. Trots utredningens gedigna arbete kan vi idag inte säga exakt hur och när vi kan förvänta oss svåra konsekvenser av klimatförändringar som vi behöver anpassa oss till. Klimatanpassning är också bara en av många kommunala angelägenheter. Om vi ska vara helt ärliga så är det nog fortfarande en och annan av oss som inte är helt övertygad om allt som sägs om klimatförändringar.

Lämpliga åtgärder

En utgångspunkt i vår forskning har därför varit att det finns mer att ta hänsyn till än bara den tillgängliga informationen om klimatförändringar när man ska förstå om,

när och hur klimatanpassning ska ske inom vattentjänstsektorn i Sverige. Genom intervjuer med hela eller delar av företagsledningen i fyra av Storstockholms regionala vattentjänstbolag och representanter från Svenskt Vatten har vi försökt komma närmare den verklighet som vattentjänstsektorn lever i, och förstå vilka faktorer som gör att klimatanpassning blir av eller inte i en vattentjänstorganisation.

En sak som de flesta anpassningsåtgärder har gemensamt är att de kostar mer pengar att genomföra jämfört med att fortsätta med samma system och standarder som tidigare. Det kan handla om utvecklings- och utredningskostnader för att komma fram till vilka åtgärder som är lämpliga, samt ökade material-, installations- och driftkostnader. Ökade resurser krävs därför oftast för klimatanpassning samtidigt

som det i de flesta kommuner finns en stor politisk ovilja mot att höja taxorna. Det är mot den bakgrunden som våra resultat – att det som främst styr möjligheterna att investera i olika klimatanpassningsalternativ är möjligheten att berättiga de extra resurser som klimatanpassning kräver – ska ses. Detta krävs framförallt gentemot de kommunpolitiker som tar det slutgiltiga beslutet om taxeförändringar eller omprioriteringar för klimatanpassningsåtgärder. Vår forskning visar också tydligt att det fanns två huvudmöjligheter för att berättiga användandet av resurser för anpassning: antingen genom att visa på lagar och regler eller genom att använda sig av klimatinformation.

Krav på klimatinformation

När studien gjordes under 2009 fanns det få regler eller standarder som gav specifik vägledning vad gäller klimatanpassning. Möjligheten att berättiga investeringar för klimatanpassning var därför i mångt och mycket beroende av den tillgängliga klimatinformationen och hur den värderas av personer i bolaget och av politiker som tar besluten. Det vi sett tydliga indikationer på är att kraven på klimatinformation ökar med kostnaderna som anpassningsåtgärderna kräver. Spar- och kostnadseffektivitetskrav tenderar att ytterligare öka kraven på klimatunderlaget till den grad att *fakta* om det framtida klimatet efterfrågas. Med kunskap om framtida climateffekter, som i princip uteslutande är modellbaserade, är det egentligen omöjligt att komma med tydligare information än robusta trender och indikationer.

Vi kan dock framöver inte förvänta oss tydliga lagar och regler för klimatanpassning inom alla områden som berör VA-sektorn och inte heller klimatinformation som kan ge oss klara och tydliga svar om när vi kommer att drabbas av negativa konsekvenser. Något som vi därför kan komma att behöva omvärdera är de krav som vi och våra politiker ställer på vilken grad av optimering som krävs av de investeringar som görs och vilken typ av klimatinformation som kan betraktas som tillräckligt relevant för att tillåta investeringar för klimatanpassning.

Forskningsrapporten finns att ladda ner på <http://sei-international.org/publications?pid=1550>

Det pågår en stor mängd forskning om klimatanpassning inom Sverige och Norden. Mistra-Swecia är ett gemensamt forskningsprogram där SMHI, SEI, Stockholms och Lunds Universitet deltar. Forskningen handlar både om kombinerad klimat-, effekt- och ekonomimodellering samt forskning om anpassningsprocesser i samhället. Dessa resultat är en del av den forskningen och vi tittar bland annat på rollen som lärande har för klimatanpassning.